

prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud: M. Diaconu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

07 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Tatiana Pîrțac,
reprezentată de avocatul Aurica Axenti și de Ion Lari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Pîrțac
împotriva lui Ion Lari, Valentinei Lari, Anatol Cojocaru și Oxanei Cojocaru cu
privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere, și

la cererea lui Ion Lari împotriva Tatiane Pîrțac și Alexandru Dodon,
intervenient accesoriu Anatol Cojocaru cu privire la anularea actului juridic,
împotriva deciziei din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 3 august 2011, Tatiana Pîrțac a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Ion Lari, Valentinei Lari, Anatol Cojocaru și Oxanei Cojocaru, cu
concretizările ulterioare, cu privire la încasarea, în mod solidar, a datoriei și
dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii a indicat că la 15 ianuarie 2006 i-a împrumutat lui
Anatol Cojocaru și Ion Lari suma de 250 000 de dolari SUA, pe care ultimii s-au
obligat să o restituie până la data de 15 ianuarie 2007.

A specificat că la transmiterea sumei împrumutului au fost prezenți martorii
Mihai Cojocaru și Tatiana Cojocaru.

Reclamanta a susținut că la începutul anului 2007 a avut o întâlnire cu Anatol
Cojocaru și Ion Lari, în rezultatul negocierilor ultimii i-au propus să le acorde un
termen de doi ani de zile pentru achitarea datoriei. La rândul său, luând în
considerație motivele invocate de către părți, precum că se află într-o situație
materială dificilă, a acceptat prelungirea termenului de achitare a datoriei.

Astfel, a fost încheiat un Acord adițional cu privire la prelungirea termenului
de achitare a datoriei pe un termen de doi ani. La negocierile în cauză au fost
prezenți martorii Mihai Cojocaru și Tatiana Cojocaru.

De asemenea, a menționat că în anul 2009, după expirarea termenului de
achitare, a avut o întâlnire cu Anatol Cojocaru și Ion Lari, ultimii promițând că în
decurs de un an de zile se vor achita. La rândul său, Anatol Cojocaru a garantat că

în caz dacă nu vor reuși să achite în termenul stabilit suma împrumutului, atunci o vor include ca coproprietar a fabricii de confecționare a mobilei.

Propunerile lui Anatol Cojocaru i s-au părut atât de reale și convingătoare încât a căzut de acord cu privire la prelungirea termenului de achitare a datoriei, or, Anatol Cojocaru foarte atent și diplomat, sub diferite motive și forme amâna posibilitatea includerii în calitate de partener de afaceri.

Reclamanta a comunicat că în a doua jumătate a lunii mai 2011, la o următoare întâlnire cu Anatol Cojocaru, l-a rugat să-i achite o parte din datorie, deoarece avea nevoie să se achite cu niște meșteri, ultimul comunicându-i că la moment are la el doar 50 de euro, dar timp de două săptămâni v-a avea posibilitatea să-i achite aproximativ 20 000 de dolari SUA, astfel, a primit de la Anatol Cojocaru acei 50 de euro.

A notat că la următoarea întâlnire l-a rugat pe Anatol Cojocaru să-i restituie măcar acele 20 000 de dolari SUA, că are probleme financiare, or, Anatol Cojocaru i-a răspuns că la toată lumea este greu, și în genere ar fi cazul să uite de bani, în caz contrar îl v-a costa mai ieftin să-i fabrice dosare penale prin intermediul cărorva persoane și nu v-a mai vedea nici un ban. Plus la toate are șansa de a fi maltrată de persoane necunoscute, dacă nu se v-a liniști.

Totodată, reclamanta a învederat că la 26 iunie 2011, Ion Lari i-a eliberat o recipisă prin care a reconfirmat existența datoriei și a solicitat un termen de șase luni pentru achitare. Însă, luând în considerație faptul că Ion Lari nu i-a achitat nici o rată din suma împrumutată, a solicitat de la Ion Lari achitarea datoriei înainte de termen, la care ultimul i-a comunicat că la moment nu are această posibilitate.

Astfel, prin acțiunile sale pârâții au întreprins măsuri prin care au recunoscut existența datoriei și a dobânzii neachitate.

A reiterat că conform recipisei din 15 ianuarie 2006, Ion Lari și Anatol Cojocaru au luat un împrumut bănesc în mărime de 250 000 de dolari SUA de la Tatiana Pîrțac, aceștia prin propriile semnături au confirmat că au primit suma de 250 000 de dolari SUA în data de 15 ianuarie 2006, pe termen de un an de zile, adică până la 15 ianuarie 2007 „cu condiția lunară de achitare a procentelor în sumă de 15 000 de dolari SUA, pentru suma totală și rata lunară, răspunderea fiind comună pentru ambii.

A mai indicat că recipisa a fost semnată de Ion Lari, de Anatol Cojocaru, iar mai jos de semnături apare mențiunea „17 ianuarie 2006”, după care textul „I. Toate recipisele eliberate anterior nu sunt valabile! Valabilă este recipisa din 15 ianuarie 2006 1. Anatol Cojocaru semnătura; 2. Ion Lari semnătura de acord cele scrise semnătura”.

Așadar, reclamanta a remarcat că după efectuarea împrumutului pârâții nu au achitat dobânda prestabilită în conținutul recipisei și nu au restituit suma împrumutată. Însă, în pofida unor vechi relații familiale de prietenie, a ținut să creadă în promisiunile pârâților că v-or restitui atât suma împrumutată, cât și dobânda.

De altfel, a crezut și în alte promisiuni ale pârâților, de genul că în cazul că nu vor reuși cu restituirea datoriei, î-i vor ceda o parte din acțiunile unei fabrici de confecționare a mobilei în contul valorii datoriei. Or, ulterior, a realizat că promisiunile aveau un singur scop: de a tergiversa restituirea împrumutului și dobânzii, pentru a obține expirarea termenului de prescripție, iar Anatol Cojocaru evita în mod vădit discuțiile.

Conform recipisei din 15 ianuarie 2006, reconfirmată în același înscris la 17 ianuarie 2006, ambii pârâți și-au asumat obligațiunea în mod egal de restituire a împrumutului bănesc în sumă de 250 000 de dolari SUA, or, nu și-au onorat obligațiunile contractuale, statuate în textul recipisei.

După discuția purtată cu Mihail Cojocaru și Ion Lari, ultimul a întocmit o nouă recipisă, și anume la 26 iunie 2011, conform căreia a recunoscut că la 15 ianuarie 2006 el împreună cu Anatol Cojocaru a împrumutat suma de 250 000 de dolari SUA pe un termen de până la 15 ianuarie 2007, cu condiția de a achita procent 15 000 de dolari SUA, totodată s-a obligat să restituie suma împrumutului timp de 6 luni.

Reclamanta a afirmat că nici prevederile acestei recipise nu au fost respectate și până la adresarea cu acțiune în instanță nu i-au fost restituiți banii împrumutați în mărime de 250 000 de dolari SUA, precum nici dobânda legală.

A învederat că recipisa din 15 ianuarie 2006 este purtătoare de dobândă din momentul întocmirii și semnării de către părți. Dobânda de întârziere pentru perioada 16 ianuarie 2006 - 19 octombrie 2016 constituind 510 140,41 de dolari SUA.

A solicitat admiterea acțiunii cu încasarea datoriei și dobânzii legale.

La 27 decembrie 2011, Ion Lari a depus cerere de chemare în judecată cu completările ulterioare împotriva Tatianeii Pîrțac și lui Alexandru Dodon, intervenient Anatol Cojocaru cu privire la anularea actului juridic.

Prin încheierea din 14 martie 2013 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău cauza civilă la acțiunea lui Ion Lari împotriva Tatianeii Pîrțac și lui Alexandru Dodon, intervenient Anatol Cojocaru cu privire la anularea actului juridic a fost conexată cu cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Pîrțac împotriva lui Ion Lari, Valentinei Lari, lui Anatol Cojocaru și Oxanei Cojocaru cu privire la încasarea datoriei de împrumut și dobânzii de întârziere, într-o singură procedură.

În susținerea pretențiilor Ion Lari a indicat că în anul 2003 a făcut cunoștință cu Anatol Cojocaru, și împreună au început o afacere comună, procurarea mobilei din România și comercializarea acesteia în Federația Rusă.

Deoarece avea nevoie de bani a împrumutat împreună cu Anatol Cojocaru de la Alexandru Dodon suma de 47 000 de dolari, recipisa de împrumut fiind scrisă pe numele Tatianeii Pîrțac.

A precizat că în anul 2004-2005, Tatianeii Pîrțac i-a fost restituită suma de 84000 de dolari, care constituia suma de bază și procentele pentru suma împrumutată.

A mai relevat că în luna ianuarie anul 2006, Alexandru Dodon le-a calculat dobândă la dobândă și a socotit că îi sunt datori cu suma de 250 000 de dolari SUA, pentru care au semnat o recipisă, împreună cu Anatol Cojocaru.

Ion Lari a notat că din anul 2006 până în anul 2009 lui Alexandru Dodon și Tatianeii Pîrțac i-a fost restituită suma de 500 000 de dolari SUA, astfel, suma datorată de 250 000 de dolari a fost restituită integral.

Or, Tatiana Pîrțac a considerat că îi sunt datori încă cu suma de 250 000 de dolari SUA, sau echivalentul a 231 000 de euro și dacă o achită, scapă de această datorie, fapt cu care nu au fost de acord.

A mai menționat că la 26 iunie 2011 a fost invitat de Mihai Cojocaru, prieten comun a familiei reclamantului și a familiei pârâtului, la el acasă. Nu cunoștea

despre faptul că este invitat la Mihai Cojocaru pentru ca Alexandru Dodon să poată discuta cu el.

Astfel, Alexandru Dodon i-a arătat recipisa din anul 2006 și i-a spus că îi este dator cu suma de 250 000 de dolari și trebuie să-i restituie banii sau să-i semneze o nouă recipisă.

În împrejurările descrise, Ion Lari a confirmat faptul că recipisa din anul 2006 a fost semnată de el și Anatol Cojocaru, dar suma datorată a fost restituită integral, și nu mai are careva datorii, iar fără Anatol Cojocaru nu semnează nimic. Alexandru Dodon i-a spus că el este o persoană influentă, are relații în organele poliției, procuraturii și ar fi mai bine să semneze o recipisa pe care i-o va dicta, deoarece în caz contrar va ajunge la închisoare, de unde posibil nu va mai ieși. Cu aceste cuvinte, Alexandru Dodon i-a spus că v-a vedea ce v-a păți Anatol Cojocaru pentru faptul că nu vrea să-i întoarcă banii sau să-i semneze o nouă recipisă.

A remarcat că la acel moment, Alexandru Dodon îi repeta în continuu că trebuie să semneze, l-a presat și prin violență psihică, l-a impus să semneze recipisa din 26 iunie 2011.

Ion Lari a specificat că a cedat constrângerilor psihice, deoarece cunoștea despre faptul că Alexandru Dodon și Tatiana Pîrțac sunt nașii de cununie a Luminiței Morozan - fiica judecătorului din cadrul Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, XXXXX, și există riscul de a fi privat de libertate în cazul refuzului de a semna această recipisă.

A considerat că dacă nu va semna acea recipisă, va fi închis și privarea de libertate va fi mijlocul prin care va fi impus să semneze recipisa pe care o cerea Alexandru Dodon.

A mai specificat că la momentul semnării recipisei din 26 iunie 2011, nu i-a fost transmisă nici o sumă de bani, iar din textul pe care l-a dictat Alexandru Dodon, se înțelege că s-a dorit confirmarea unei datorii care deja a fost restituită.

Ion Lari a solicitat recunoașterea nulității actului juridic unilateral.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a admis cererea Tatiane Pîrțac, considerându-le depuse în termenul de adresare în justiție. S-a încasat, în mod solidar, de la Ion Lari, Valentina Lari, Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru în beneficiul Tatiane Pîrțac datoria în mărime de 250000 de dolari SUA și dobânda de întârziere în mărime de 510 140,41 de dolari SUA, iar în total suma de 760 140,41 de dolari SUA, echivalent în valută națională, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărârii. S-a respins ca fiind nefondate cerințele din cererea de chemare în judecată a lui Ion Lari împotriva Tatiane Pîrțac cu privire la anularea actului juridic, recipisa de împrumut din 26 iunie 2011. S-a încasat, în mod solidar, de la Ion Lari, Valentina Lari, Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru în beneficiul Tatiane Pîrțac taxa de stat în mărime de 10 000 de lei. S-a încasat, în mod solidar, de la Ion Lari, Valentina Lari, Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 15 000 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 21 decembrie 2016, Anatolie Cojocaru, Oxana Cojocaru, Ion Lari și Valentina Lari au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea înaintată să fie admisă integral și dispunerea expertizei grafoscopice și informaționale.

La 27 septembrie 2017, Anatolie Cojocaru și Oxana Cojocaru, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco, Ion Lari și Valentina Lari, reprezentați de avocatul Dionisie Viton, în cadrul ședinței de judecată privind admiterea sau respingerea solicitării de scutire parțială de la taxa de stat, au depus cererea de apel motivată împreună cu taxa de stat achitată parțial și alte anexe relevante pentru examinarea cauzei.

Ulterior, la 23 aprilie 2018, Ion Lari a depus cerere de retragere a apelului, iar la 23 mai 2018 Valentina Lari și-a retras cererea de apel.

Prin decizia din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel declarată de Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru. S-a casat hotărârea din 23 noiembrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, în partea pretențiilor față de Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru cu emiterea în această parte a unei hotărâri după cum urmează: S-a respins cererea Tatiane Pîrțac cu privire la repunerea în termen. S-a respins ca tardivă cererea Tatiane Pîrțac împotriva lui Anatol Cojocaru și Oxanei Cojocaru cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor legate cu achitarea taxei de stat. S-a casat hotărârea din 23 noiembrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, în partea prin care s-a dispus încasarea în mod solidar de la Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru la buget taxa de stat în valoare de 25 000 lei. În rest hotărârea și încheierea s-au menținut.

Pentru a decide astfel, Colegiul a constatat că prima instanță la adoptarea hotărârii nu a ținut cont de prevederile art. 6 CEDO, nu a dat eficiență deplină circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate, fapt ce a dus la adoptarea unei soluții care nu este bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.

Colegiul a reținut că la 3 august 2011, Tatiana Pîrțac s-a adresat cu acțiune împotriva lui Ion Lari, Valentinei Lari, lui Anatol Cojocaru și Oxanei Cojocaru, cu concretizările ulterioare, cu privire la încasarea, în mod solidar, a datoriei în mărime de 250 000 de dolari SUA și dobânzii de întârziere în mărime de 510140,41 de dolari SUA.

La 27 decembrie 2011, Ion Lari a depus cerere de chemare în judecată cu completările ulterioare împotriva Tatiane Pîrțac și lui Alexandru Dodon, intervenient Anatol Cojocaru cu privire la anularea actului juridic.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 23 noiembrie 2016 a admis acțiunea Tatiane Pîrțac, considerând-o depusă în termenul de adresare în justiție. A încasat, în mod solidar, de la Ion Lari, Valentina Lari, Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru în beneficiul Tatiane Pîrțac datoria în mărime de 250 000 de dolari SUA și dobânda de întârziere în mărime de 510 140,41 de dolari SUA, iar în total suma de 760 140,41 de dolari SUA, echivalent în valută națională, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărârii. A respins ca fiind nefondate cerințele din cererea de chemare în judecată a lui Ion Lari împotriva Tatiane Pîrțac cu privire la anularea actului juridic, recipisa de împrumut din 26 iunie 2011. A încasat, în mod solidar, de la Ion Lari, Valentina Lari, Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru în beneficiul Tatiane Pîrțac, taxa de stat în mărime de 10 000 de lei. A încasat, în mod solidar, de la Ion Lari, Valentina Lari, Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 15 000 de lei.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel și materialul probator, Colegiul a

conchis că soluția instanței de fond emisă în privința apelanților Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru este una greșită, rezultată din aplicarea eronată a normelor de drept procedural.

Colegiul a reținut că la 15 ianuarie 2006, Tatiana Pîrțac a împrumutat lui Anatol Cojocaru și Ion Lari suma de 250 000 de dolari SUA, pe care ultimii s-au obligat să i-o restituie până la 15 ianuarie 2007, fapt confirmat cu recipisa anexată la dosar (vol. I, f.d. 9, vol. V, f.d. 229).

Conform recipisei din 15 ianuarie 2006, Ion Lari și Anatol Cojocaru au luat un împrumut bănesc în mărime de 250 000 de dolari SUA de la Tatiana Pîrțac, prin ce Ion Lari și Anatol Cojocaru, prin propriile semnături, au confirmat că au primit suma de 250 000 de dolari SUA în data de 15 ianuarie 2006 pe termen de un an, adică până la 15 ianuarie 2007 cu condiția lunară de achita procente în sumă de 15000 de dolari SUA, pentru suma totală și rata lunară, răspunderea fiind comună pentru ambii. Recipisa a fost semnată de Ion Lari și de Anatol Cojocaru, iar mai jos de semnături apare mențiunea „17 ianuarie 2006, după care textul „I. Toate recipisele eliberate anterior nu sunt valabile! Valabilă este recipisa din 15 ianuarie 2006; 1. Anatol Cojocaru semnătura 2. Lari Ion semnătura, de acord cele scrise semnătura”.

Astfel, Colegiul a considerat necesar a se expune numai asupra respectării de către reclamantă a termenului de adresare în judecată cu acțiunea în cauză, fără a se expune în privința fondului cauzei.

Reținând prevederile art. 267 alin. (1), 271, 272 alin. (1), (9) Cod civil (în vigoare până la 1 martie 2019), în coroborare cu actele cauzei, instanța de apel a învederat că prin recipisa din 15 ianuarie 2006, reconfirmată în același înscris la 17 ianuarie 2006, Ion Lari și Anatol Cojocaru și-au asumat obligațiunea în mod egal de restituire Tatiane Pîrțac a împrumutului bănesc în sumă de 250 000 de dolari SUA până la 15 ianuarie 2007.

Totodată din materialele cauzei se constată că cererea de chemare în judecată a fost depusă de către Tatiana Pîrțac la data de 3 august 2011.

În cererea de apel și în ședința de judecată reprezentantul apelanților Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru, avocatul Igor Litvinenco a invocat tardivitatea acțiunii.

Astfel, reieșind din cele constatate și anume că termenul restituirii împrumutului a expirat la 15 ianuarie 2007, luând în considerație că Tatiana Pîrțac a beneficiat de dreptul de a acționa pârâții în instanța de judecată în interiorul termenului de prescripție de 3 ani, care a expirat la 15 ianuarie 2010, reieșind din aceea că reclamanta a depus acțiunea în instanța de judecată la 3 august 2011, depășind astfel termenul de prescripție extinctivă, fiindcă Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru au invocat tardivitatea acțiunii, Colegiul a conchis că pretențiile Tatiane Pîrțac față de Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru sunt depuse cu depășirea termenului de prescripție extinctivă, în legătură cu ce acțiunea împotriva acestora urmează a fi respinsă ca tardivă.

Subsidiar, Colegiul a accentuat faptul că la examinarea cauzei în prima instanță însăși, Tatiana Pîrțac a recunoscut (f.d. 107, Vol. III) că în anul 2009, termenul de achitare a împrumutului în baza recipisei din 15 ianuarie 2006, a expirat, în termenul prescris de lege nu s-a adresat în instanța de judecată cu aceste pretenții, și pretențiile sale sunt tardive.

În acest sens, în cadrul examinării cauzei în fond reclamanta a solicitat repunerea în termen, cerere care a fost admisă de prima instanță.

Astfel, Colegiul a considerat eronată concluzia primei instanțe la acest capitol, deoarece reclamanta solicitând repunerea în termen nu a indicat motive clare, determinate prin care ar demonstra imposibilitatea adresării în termenul legal cu cererea de chemare în judecată. Mai mult, în cererea de chemare în judecată, în special din conținutul acesteia (f.d. 3, vol. I), nu se regăsesc temeiurile de fapt și de drept pentru repunerea în termen a acțiunii, menționându-se doar fraza „repunerea în termen”.

Colegiul a considerat eronate argumentele instanței de fond precum că cererea de repunere în termen a pretenției, este absolut întemeiată, dat fiind faptul că recipisa din 26 iunie 2011 reconfirmă împrumutul efectuat la 15 ianuarie 2006 (f.d. 229, vol. 5).

Or, Colegiul a constatat că această recipisă (26 iunie 2011) nu este opozabilă lui Anatol Cojocaru și Oxanei Cojocaru, deoarece recipisa din 26 iunie 2011 a fost scrisă de Mihai Cojocaru și semnată de Ion Lari, Tatiana Pîrțac și alții doi martori din care rezultă că, Ion Lari recunoaște datoria față de Tatiana Pîrțac în sumă de 250 000 de dolari SUA și s-a obligat să stingă datoria în termen de 6 luni, nu a fost semnată de către Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru.

Totodată, instanța de apel a reținut că Tatiana Pîrțac a menționat în acțiune că în anul 2007 a fost încheiat un acord adițional la recipisă cu apelanții, prin care s-a prelungit termenul restituirii datoriei pe un termen de 2 ani de zile, iar în luna mai 2011, de către Anatol Cojocaru i-a fost restituită suma de 50 de euro, ulterior, în explicații, menționând că i-au mai fost restituiți încă 300 de euro.

Însă, Colegiul a învederat că în același timp din toate materialele anexate la dosar, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare, pe parcursul a mai multor ședințe, la actele cauzei nu regăsește ca Tatiana Pîrțac să fi prezentat acel acord adițional, despre care a indicat în toate cererile de chemare în judecată.

Mai mult, Tatiana Pîrțac nu a prezentat careva probe atât instanței de fond cât și instanței de apel, privitor la afirmațiile că la sfârșitul lunii mai 2011, Anatol Cojocaru iar fi restituit mai întâi suma de 50 de Euro, iar ulterior, suma de 300 de Euro, din împrumutul bănesc.

Referitor la termenul de prescripție, Colegiul a menționat că posibilitatea persoanei fizice sau juridice de a primi apărarea pe calea acțiunii civile reprezintă dreptul subiectiv la apărare pe calea acțiunii civile, denumit dreptul la acțiune. Apărut din cadrul raportului juridic civil, dreptul la acțiune reprezintă dreptul de a cere de la instanța de judecată emiterea hotărârii, care ar admite acțiunea, sau dreptul la admiterea acțiunii. Așadar, prescripția extintivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acțiunea n-a fost înaintată, stinge dreptul civil, apărut în urma existenței unei creanțe lichide și exigibile. Expirarea prescripției extinctive nu duce la încetarea dreptului subiectiv civil încălcat, ci stinge dreptul subiectiv civil la apărare pe calea acțiunii civile. Dreptul subiectiv încălcat poate fi benevol executat de către persoana obligată și după expirarea prescripției extinctive.

În acest context, prescripția extintivă trebuie înțeleasă ca termen care determină limitele de timp ale cerințelor respective, dispunând de posibilitatea de exercitare silită în ordine judecătorească. Stabilirea termenilor de prescripție este îndreptată spre asigurarea funcționării normale a circuitului civil, stabilitatea

ordinii de drept și a raporturilor patrimoniale deja apărute, disciplinarea participanților la circuitul civil și stimularea activității în realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor.

Astfel, Colegiul a constatat că acțiunea împotriva lui Anatol Cojocaru și Oxana Cojocaru este tardivă, iar careva temei de repunere în termen nu au fost constatate.

Cu referire la încheierea primei instanțe din 6 ianuarie 2016 (f.d. 34-36, vol. IV) prin care s-a respins cererea privind numirea pe dosar a expertizei grafoscopice și expertizei informaționale, Colegiul a considerat că această încheierea este una legală și careva temeiuri de casare nu a stabilit.

Subsidiar, Colegiul a relevat că odată ce Colegiul a constata că acțiunea este tardivă și nu s-a expus asupra fondului cauzei, încheierea respectivă nu are careva relevanță și nu influențează soluția adoptată.

La 14 aprilie 2021, Tatiana Pîrțac, reprezentată de avocatul Aurica Axenti, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea în parte a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a constatat just și a dat o apreciere incorectă situației de fapt, mai mult nu a examinat cauza sub toate aspectele și nu a stabilit cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt caracteristice raportului juridic.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

La 20 aprilie 2021, Ion Lari a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu soluția adoptată, deoarece recipisa din 26 iunie 2011, semnată doar de el, de fapt a fost recunoașterea datoriei din 2006, care a fost un împrumut acordat lui și partenerului său de afaceri, Anatolie Cojocaru.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 18 februarie 2021 și a expediat-o participanților la proces la 11 martie 2021 (f.d. 41, Vol. VII), or, la actele cauzei nu se regăsește dovada de recepționare a acesteia de către recurenți.

Astfel, recursurile declarate la 14 aprilie 2021 și la 20 aprilie 2021, sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 20 mai 2021 instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursurile, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Prin referința depusă la 03 iunie 2021 de către Pîrțac Tatiana, reprezentată de avocatul Aurica Axenti s-a solicitat admiterea recursului depus de Ion Lari.

Prin referința depusă la 17 iunie 2021 de către Cojocaru Anatol și Cojocaru Oxana, reprezentați de avocatul Igor Litvinenco s-a solicitat respingerea recursurilor depuse de Tatiana Pîrțac, reprezentată de avocatul Aurica Axenti și de Ion Lari, ca fiind inadmisibile.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Tatiana Pîrțac, reprezentată de avocatul Aurica Axenti și de Ion Lari, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Tatiana Pîrțac, reprezentată de avocatul Aurica Axenti și de Ion Lari, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre

probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de Tatiana Pîrțac, reprezentată de avocatul Aurica Axenti, și de Ion Lari, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Tatiana Pîrțac, reprezentată de avocatul Aurica Axenti și de Ion Lari, împotriva deciziei din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru